

งานมหกรรมคุณภาพ (QUALITY CONFERENCE) ครั้งที่ 31

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

วันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2567

บูรณาการกระบวนการทำงานด้วยมิติคุณภาพ
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน...สู่การเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรม

Process Improvement for Ensuring Correct Kidney

ที่มาและเหตุผล

ห้องผ่าตัดศูนย์การแพทย์ศิริกิติ โรงพยาบาลรามาธิบดี

- ให้บริการผ่าตัดเฉพาะทางหลายหน่วย
- เป็นศูนย์ปลูกถ่ายไตอันดับต้นของประเทศ
- มีการปลูกถ่ายไตทั้งจากผู้บริจาคที่มีชีวิตและผู้บริจาคสมอตาย
- ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2564 มีการผ่าตัดเปลี่ยนไต 448 ราย (ผู้บริจาคที่มีชีวิต 93 ราย, ผู้บริจาคสมอตาย 355 ราย)
- พบการระบุข้างของไตผิดข้าง 2 ราย ซึ่งอาจทำให้ผู้ป่วยได้รับอันตราย
- เพื่อป้องกันข้อผิดพลาด ได้จัดทำใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายไต โดยศัลยแพทย์จะระบุข้างของไตในตาราง
- ออกแบบช่องตารางให้เจ้าหน้าที่ติดใบคล้องอวัยวะจากโรงพยาบาลผู้บริจาคไตเพื่อเป็นหลักฐาน
- ใบแจ้งผ่าตัดจะถูกเก็บไว้ที่ห้องโครงการปลูกถ่ายอวัยวะเพื่อเป็นข้อมูลตรวจสอบในอนาคต
- มาตรฐานใหม่นี้ทำให้การปฏิบัติงานสะดวกและปลอดภัยขึ้น

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย
1. เพื่อลดความผิดพลาดในการระบุข้างของไต	จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุระบุไตผิดข้าง	0 ครั้ง
2. เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด	อัตราการปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องของเจ้าหน้าที่	100%
3. เพื่อสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร	อัตราบุคลากรมีความพึงพอใจในปฏิบัติงานต่อโครงการ	≥98%

แนวทางดำเนินการ

สภาพการทำงานเดิม:

- เมื่อได้รับแจ้งไตบริจาคจากสมากาชาต ศัลยแพทย์แจ้งการผ่าตัดและบันทึกในใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดให้พยาบาลหัวหน้าเวร (รูปที่ 1)

ปัญหาที่พบ:

- ลายมือศัลยแพทย์ไม่ชัดเจน อาจทำให้ระบุข้างของไตผิด
- ในบางวันได้รับไตบริจาคจากหลายโรงพยาบาลหรือมากกว่า 1 ข้าง ทำให้เสี่ยงต่อความสับสนและระบุข้างของไตผิด

แนวทางแก้ไขครั้งที่ 1

(ก.พ. 2566 - พ.ค. 2566):

- พัฒนาใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดเฉพาะการปลูกถ่ายไต โดยให้ศัลยแพทย์เขียนชื่อโรงพยาบาลของผู้บริจาคและข้างของไตในตารางที่พิมพ์ไว้ (รูปที่ 2)
- ผลลัพธ์: ยังคงมีความผิดพลาดในการระบุข้างของไต (near miss 2 ราย) เนื่องจากการระบุข้างไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความล่าช้าและไตเสื่อมสภาพ

แนวทางแก้ไขครั้งที่ 2

(มิ.ย. 2566 - ก.ย. 2566):

- ปรับปรุงใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายไต โดยออกแบบให้มีข้อมูล 2 ส่วน: ส่วนที่ 1 สำหรับแพทย์แจ้งชื่อผู้ป่วยและรับผู้ป่วยเข้าห้องผ่าตัด, ส่วนที่ 2 สำหรับพยาบาลตรวจสอบความถูกต้องของอุปกรณ์ (รูปที่ 3)
- ผลลัพธ์: ลดความผิดพลาดในการระบุชื่อโรงพยาบาลและข้างของไต แต่ยังไม่มีหลักฐานการระบุข้างจากโรงพยาบาลผู้นำไต

ห้องผ่าตัดอาคารศิริกิติ
ใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัด
[] เพิ่ม [] จุกเงิน

ชื่อ-สกุล อายุ ปี
H.N. Ward
Condition
Diagnosis
Operation
Surgeon Anesthesia
Blood Request [] Yes [] No
Blood type จำนวน Unit
เครื่องมือพิเศษ
Operating Room No.
ลงชื่อ ผู้แจ้ง หน่วย โทร

ห้องผ่าตัดอาคารศิริกิติ
ใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายอวัยวะ
[] เพิ่ม [] จุกเงิน

ชื่อ-สกุล อายุ ปี
H.N. Ward
Condition
Diagnosis
Operation
รพ. Donor [] ไตซ้าย [] ไตขวา
Surgeon Anesthesia
Blood request [] Yes [] No
Blood type จำนวน Unit
Operating room No.
ลงชื่อ ผู้แจ้ง โทร

ใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายไต

สำหรับรับส่ง	สำหรับติดกระดิกไต
ชื่อ-สกุล อายุ ปี H.N. Ward Condition Diagnosis Operation DDKT รพ. Donor [] ไตซ้าย [] ไตขวา Surgeon Anesthesia Blood request [] Yes [] No Blood type จำนวน Unit Operating room No. ลงชื่อ ผู้แจ้ง โทร	ชื่อ-สกุล อายุ ปี H.N. Ward Condition Diagnosis Operation DDKT รพ. Donor [] ไตซ้าย [] ไตขวา Surgeon Anesthesia Blood request [] Yes [] No Blood type จำนวน Unit Operating room No. ลงชื่อ ผู้แจ้ง โทร

ติดตามรอบประจำ ** เก็บส่งคืนที่ห้องหัวหน้าพร้อมแบบฟอร์มสำหรับรับอวัยวะ

แนวทางการแก้ปัญหาครั้งที่ 3

(ต.ค. 2566 - ปัจจุบัน):

- จัดทำใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายไต โดยศัลยแพทย์ระบุชื่อโรงพยาบาลที่นำไตออกและข้างของไตในช่องตาราง และทวนสอบในห้องผ่าตัด
- เจ้าหน้าที่นำใบคล้องอวัยวะที่แนบมากับไตติดในใบแจ้งผ่าตัด หลังจากผ่าตัดเสร็จส่งใบแจ้งไปเก็บที่ห้องโครงการปลูกถ่ายอวัยวะ (รูปที่ 4)
- ผลลัพธ์: ไม่เกิดความผิดพลาดในการระบุชื่อโรงพยาบาลและข้างของไต = 0 ครั้ง ผู้ป่วยได้รับความปลอดภัยจากการผ่าตัดและสามารถเก็บแบบฟอร์มเพื่อตรวจสอบในอนาคต

ใบแจ้งผู้ป่วยผ่าตัดปลูกถ่ายไต

สำหรับรับส่ง	สำหรับติดกระดิกไต
ชื่อ-สกุล อายุ ปี H.N. Ward Condition Diagnosis Operation DDKT รพ. Donor [] ไตซ้าย [] ไตขวา Surgeon Anesthesia Blood request [] Yes [] No Blood type จำนวน Unit Operating room No. ลงชื่อ ผู้แจ้ง โทร	ชื่อ-สกุล อายุ ปี H.N. Ward Condition Diagnosis Operation DDKT รพ. Donor [] ไตซ้าย [] ไตขวา Surgeon Anesthesia Blood request [] Yes [] No Blood type จำนวน Unit Operating room No. ลงชื่อ ผู้แจ้ง โทร

ติดตามรอบประจำ ** เก็บส่งคืนที่ห้องหัวหน้าพร้อมแบบฟอร์มสำหรับรับอวัยวะ

ผลลัพธ์ / ตัวชี้วัด เป้าหมาย

ตัวชี้วัด	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์			ก่อนดำเนินการ*	เป้าหมาย	ผลดำเนินการ (เดือน/ ปี)		
	ข้อที่					หลัง		
						ครั้งที่1 (ก.พ.-พ.ค. 66)	ครั้งที่2 (มิ.ย.-ก.ย. 66)	ครั้งที่3 ต.ค 66 - ปัจจุบัน
1. จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุการฉีกรั้วไต่ผิดข้าง	✓			2 ครั้ง	100%	0 ครั้ง	0 ครั้ง	0 ครั้ง
2. อัตราการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องของเจ้าหน้าที่		✓		-	100%	95%	98 %	100%
3. อัตราบุคลากรมีความพึงพอใจในปฏิบัติงานต่อโครงการ			✓	-	≥ 95%	85%	95%	100%

*นับเฉพาะ ไตผู้บริจาคสมอตาย (deceased donor) ตั้งแต่ 2564 -ปัจจุบัน 355 ราย

ประโยชน์/การขยายผล

- ระบุประโยชน์/ผลผลิต (output)/ ผลลัพธ์ (outcome) การใช้มุมมองของ "มิติคุณภาพ" STEEEP (Safety/Timely/Efficiency/Effectiveness/Equity/Patient Center) ซึ่งมีมิติคุณภาพ ดังนี้
 - 1.1 Safety: ผู้ป่วยปลอดภัยได้รับการปลูกถ่ายไตถูกข้างถูกคน
 - 1.2 Timely: ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจในการปฏิบัติงานทำให้ลดระยะเวลาในการทำงาน สามารถทำผ่าตัดได้ทันเวลา ก่อนไตที่ได้รับบริจาคจะเสื่อมสภาพ
 - 1.3 Efficiency: ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางในการปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ลดความสูญเสียจากการรอคอย เนื่องจากความผิดพลาดของกระบวนการทำงาน
 - 1.4 Equity: ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถลงใบแจ้งผ่าตัดเปลี่ยนไตสะดวกและเข้าใจง่ายถึงแม้จะไม่ใช่มือปฏิบัติงานประจำ
- กำหนดเป็นมาตรฐานของห้องผ่าตัด ให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามแนวทางเพื่อลดความผิดพลาด และป้องกันความเสี่ยงในการปลูกถ่ายไตผิดข้าง
- แจ้งและสื่อสารผู้ปฏิบัติงานห้องผ่าตัดศูนย์การแพทย์ศิริกิติ และศัลยแพทย์ผู้เกี่ยวข้องถึงแนวทางเขียนใบแจ้งผู้ป่วยปลูกถ่ายไต

สรุป

กระบวนการ	สิ่งที่ต้องควบคุมพิเศษ	วิธีการควบคุม	ติดตามผล
การป้องกัน การผ่าตัด ปลูกถ่าย ผิดข้าง	การเขียนใบแจ้ง ผ่าตัดผู้ป่วยปลูก ถ่าย ไตถูกต้อง	1. ชื่อนามสกุลและเลขประจำตัวผู้ป่วยที่เข้ารับการปลูกถ่ายไต 2. ศัลยแพทย์ผู้เขียนใบแจ้งผ่าตัดปลูกถ่ายไต 3. พยาบาลหรือผู้ช่วยพยาบาลตรวจสอบความถูกต้องของใบแจ้งผ่าตัดปลูกถ่ายไต ทวนสอบกับแพทย์และเอกสารยืนยันจากผู้ประสานงานปลูกถ่ายอวัยวะ 4. นิเทศงานและติดตามการปฏิบัติทุก 2 เดือนและสุ่มตรวจวิธีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานทุก 2 เดือน	1.จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุการระบุไตผิดข้าง = 0 ครั้ง 2.อัตราการปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องของเจ้าหน้าที่ = 100% 3.อัตราบุคลากรมีความพึงพอใจในปฏิบัติงานต่อโครงการ = 100%

- สื่อสารประกาศให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนรับทราบเพื่อความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ การใช้ใบแจ้งผ่าตัดผู้ป่วยปลูกถ่ายไต
- ติดตามประเมินผลการใช้งานทุก 2 เดือน พบว่าผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน
- ไม่มีอุบัติการณ์การเกิดข้อผิดพลาดในการใช้งาน (จำนวนครั้งของการเกิดอุบัติเหตุการระบุไตผิดข้าง = 0 ครั้ง)

อัตราการปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องของเจ้าหน้าที่ = 100%)